

Αλβέρτος Μαΐσης
Μηχ/γος – Ηλεκ/γος Μηχανικός
Συνταξιούχος, πρώην Δ/ντης ΔΕΗ
Χατζηκωνσταντή 30, 15452 Ψυχικό
Τηλ 6741459, e-mail: amaissis@yahoo.gr

Αθήνα 1-10-2012

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΓΙΑ ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΑΓΟΡΑΣ ΗΕ

I. ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

1. Οικονομική κατάσταση, συγκυρία

Η οικονομική κατάσταση στη χώρα είναι σήμερα κρίσιμη και αυτό έχει επιδράσει στο χώρο της αγοράς ηλεκτρισμού. Η κατανάλωση καταγράφει μείωση και τα τιμολόγια επιβαρύνονται με φόρους. Οι καταναλωτές δυσκολεύονται να εξοφλήσουν τις υποχρεώσεις τους, ή τουλάχιστο βρίσκουν ευκαιρία να μην πληρώσουν αφού δεν αντιμετωπίζουν μεγάλο κίνδυνο διακοπής της παροχής. Τα προβλήματα αυτά, μαζί με την έλλειψη ρευστότητας, οδήγησαν σε έμφραγμα την αγορά. Παράλληλα, οι υπερβολικές τιμές των ΑΠΕ, ιδιαίτερα των ΦΒ, και η πολύ μικρή τιμή του τέλους ΑΠΕ, είχαν ως αποτέλεσμα την αδυναμία του ΛΑΓΗΕ νά πληρώνει τους παραγωγούς, επιτείνοντας το έμφραγμα.

2. Προβλήματα της αγοράς ηλεκτρισμού

- Θερμική Παραγωγή. Το άνοιγμα της αγοράς ΗΕ και με τις δύο μορφές που υιοθετήθηκαν διαχρονικά, δεν προσέλκυσαν ιδιώτες επενδυτές, με μόνη εξαίρεση τη μονάδα των ΕΛΠΕ, που την εποχή εκείνη η εταιρεία ήταν υπό κρατικό έλεγχο, και τους αεροστροβίλους της ΤΕΡΝΑ που έγιναν με σύμβαση με τον ΔΕΣΜΗΕ. Μόνο όταν η ΟΤΣ ανέβηκε λόγω υψηλής τιμής ΦΑ, ξηρασίας και έλλειψης παραγωγικού δυναμικού, σπείσανε οι ιδιώτες να επενδύσουν σε μονάδες ΦΑ. Η ΔΕΗ έφτιαξε τη Λαύριο 5, και στη συνέχεια ενεπλάκει στη κατασκευή των μονάδων στις προβληματικές θέσεις Αλιβερίου και Μεγαλόπολης. Σήμερα έχουμε μεγαλύτερη παραγωγική ικανότητα από την αναγκαία και όταν ενταχθούν οι νέες μονάδες της ΔΕΗ η κατάσταση θα χειροτερέψει. Φυσικά οι παλιές μονάδες της ΔΕΗ δεν λειτουργούν (ούτως ή άλλως πρέπει ν' αποσυρθούν), και η ένταξη μιας μονάδας στον ΗΕΠ θ' αποτελέσει αντικείμενο σκληρού ανταγωνισμού.
- Παραγωγή ΑΠΕ. Η ανάπτυξη της παραγωγής ΑΠΕ γίνεται άναρχα. Εχουν δοθεί υπερβολικά κίνητρα στους παραγωγούς και κάποιος προγραμματισμός που έχει γίνει από το Υπουργείο και προβλέπει συγκεκριμένη διείσδυση των διαφόρων μορφών ΑΠΕ το 2020, έχει στην ουσία τορπιλιστεί από τις αθρώες άδειες που παρέχει η ΡΑΕ. Πρόσφατη

Απόφαση του ΥΠΕΚΑ εκλογικεύει τις τιμές των ΦΒ αλλά το πρόβλημα της υπερβολικής διείσδυσης παραμένει. Ο νόμος 4001/11 προβλέπει ακόμη ότι αν ο Διαχειριστής μειώσει τη παραγωγή ΑΠΕδων είναι αναγκασμένος να την πληρώσει. Αυτό ισχύει μόνο στο Διασυνδεδεμένο, ενώ στα νησιά ισχύει το καθεστώς ΣΑΩΛ που εξασφαλίζει αρμονικά και τους παραγωγούς, αλλά και το Σύστημα. Το πρόβλημα αυτό εμφανίζεται κυρίως στην αιολική παραγωγή που στο μέλλον θα στοιχίσει ακριβά στο καταναλωτή. Όμως η αύξηση της διείσδυσης των ΑΠΕ έχει επιπτώσεις στην ευστάθεια του Συστήματος και στην ασφάλεια τροφοδότησης, θέματα που πρέπει έγκαιρα να αντιμετωπιστούν, άλλως θα οδηγηθούμε σε αδιέξοδο. Είναι αυτονόητο ότι η διείσδυση ΑΠΕ θα μειώσει το μερίδιο των θερμικών μονάδων, με ότι αυτό συνεπάγεται από πλευράς παραγωγών που θα ζητούν να εξασφαλίσουν με άλλα μέτρα τη βιωσιμότητα της επένδυσης.

- Ανταγωνισμός. Η σημερινή λειτουργία της αγοράς ΗΕ δεν είναι ανταγωνιστική. Η ανάκτηση του μεταβλητού κόστους με κέρδος 10%, συνδυαζόμενο με τον καθορισμό του Τεχνικού Ελαχίστου (ΤΕ) των μονάδων ΦΑ στο 60% της πλήρους ισχύος, έχει ως αποτέλεσμα ο ανταγωνισμός ν' αρχίζει και να τελειώνει στην προσπάθεια ένταξης της μονάδας στον ΗΕΠ. Να σημειωθεί ότι ενώ στις λιγνιτικές μονάδες το ΤΕ έχει λειτουργική σημασία, αφού κάτω από την ισχύ αυτή υπάρχει αστάθεια στη λειτουργία της μονάδας, στις μονάδες ΦΑ έχει οικονομική αξία, αφού σε μικρότερη ισχύ δεν υπάρχει λειτουργικό πρόβλημα, απλώς η ειδική κατανάλωση αυξάνεται. Ο Κώδικας Διαχείρισης στην αρχική του μορφή δεν προέβλεπε ΤΕ στο 60% της ονομαστικής ισχύος, προέβλεπε όμως δυνατότητα προσφοράς στο 30% της ισχύος κάτω του κόστους με στόχο να παραμένει σε λειτουργία η μονάδα τη νύχτα. Ο Μηχανισμός Διασφάλισης Επάρκειας Ισχύος δεν έχει ακόμη τεθεί σε λειτουργία, όπως προβλέπεται από τους Κώδικες, και ισχύει πάντα ο προσωρινός μηχανισμός. Με άλλα λόγια αγορά ισχύος δεν υπάρχει. Επομένως έχει εκλείψει στους παραγωγούς κάθε κίνητρο μείωσης του κόστους. Αντίθετα όσο μεγαλύτερη είναι η ειδική κατανάλωση, όσο ακριβότερο είναι το ΦΑ, τόσο καλύτερα, το κέρδος 10% αποδίδει περισσότερο.

3. Λιγνιτική και Υδροηλεκτρική Παραγωγή

Ανεξάρτητα από την πρόσφατη Απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, πρέπει να ξεκαθαριστεί ότι η πρόσβαση στη λιγνιτική και υδροηλεκτρική παραγωγή είναι δυνατή σε όλους τους ανεξάρτητους παραγωγούς. Η επένδυση όμως αυτή είναι μεγάλη και αποδίδει σημαντικά κέρδη μακροχρόνια, όχι άμεσα. Αντίθετα η επένδυση στο ΦΑ είναι μικρή, η απόσβεση γίνεται γρηγορότερα απ' ότι στις άλλες και αποδίδει κέρδος άμεσα. Οι ανεξάρτητοι παραγωγοί προσπαθούν να έχουν πρόσβαση στη λιγνιτική και υδροηλεκτρική παραγωγή της ΔΕΗ (με μικρό

τίμημα), ώστε να επηρεάσουν προς τα πάνω τις τιμές της αγοράς και να βελτιώσουν τα έσοδά τους ως παραγωγοί. Ο χώρος της Προμήθειας δεν υπόσχεται αντίστοιχα κέρδη και δεν τους απασχολεί πέρα από ρητορεία για αύξηση του ανταγωνισμού, κλπ.

Η λιγνιτική παραγωγή είναι σήμερα η πιο οικονομική παραγωγή. Από το 2013, που θα επιβαρυνθεί με το κόστος των ρύπων, η οικονομική της αξία θα εξαρτηθεί από αυτό το κόστος. Σήμερα το κόστος αυτό είναι μικρό, υπό ορισμένες όμως προϋποθέσεις μπορεί η λιγνιτική παραγωγή να είναι ακριβότερη της παραγωγής από ΦΑ.

Η υδροηλεκτρική παραγωγή παίζει ιδιαίτερο ρόλο στο Σύστημα Παραγωγής – Κατανάλωσης. Εξασφαλίζει τη κάλυψη της ζήτησης στις αιχμές, αποτελεί το κυριότερο εργαλείο ρύθμισης και εφεδρείας. Με τα αντλητικά συγκροτήματα δίνει ουσιαστική βοήθεια στη αύξηση της διείσδυσης των αιολικών. Η σχετική αξία της υδροηλεκτρικής παραγωγής είναι πολύ διαφορετική και εξαρτάται από την υδραυλικότητα. Μεγάλη υδραυλικότητα σημαίνει μηδενική αξία αφού πρέπει οπωσδήποτε το νερό να καταναλωθεί για ν' αποφευχθεί υπερχειλίση. Αντίθετα η ξηρασία επιβάλλει μεγάλη οικονομία στη κατανάλωση νερού για να υπάρχει επάρκεια για τις αναγκαίες επεμβάσεις το καλοκαίρι. Ο ιδιοκτήτης υδροηλεκτρικού σταθμού μπορεί να επηρεάσει την ΟΤΣ προς τα πάνω ή προς τα κάτω. Ως παραγωγός θα προσπαθήσει να μεγιστοποιήσει το κέρδος του και επομένως θα καταβάλλει κάθε προσπάθεια να ανεβάσει την ΟΤΣ, ιδιαίτερα όταν έχει και άλλες μονάδες. Ως παραγωγός – προμηθευτής, όπως η ΔΕΗ, η προσπάθεια είναι η μείωση της ΟΤΣ για να μειωθεί το μέσο κόστος της ενέργειας. Η ιδέα να πουληθούν υδροηλεκτρικές μονάδες και να υποχρεωθεί ο αγοραστής ν' ασκεί τη Προμήθεια, δεν μπορεί να λειτουργήσει μακροχρόνια, ό επιχειρηματίας βλέποντας καλύτερα κέρδη ως παραγωγός θα εγκαταλείψει τη προμήθεια.

II. ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

4. Σχολιασμός της μελέτης του Οικονομικού Πανεπιστημίου.

- Το κόστος των εναλλακτικών Προμηθευτών δεν είναι η ΟΤΣ διότι ένα μέρος της ενέργειας εισάγεται από το εξωτερικό με χαμηλότερο κόστος. Επί πλέον έχουν τη δυνατότητα επιλογής πελατών. Δεν είναι τυχαίο ότι επιδιώκουν ν' αποκτήσουν πελάτες με εμπορικό τιμολόγιο, που η ΔΕΗ χρεώνει ακριβά. Το γεγονός ότι στα τιμολόγια αυτά υπάρχει δυνατότητα μεγαλύτερης έκπτωσης από το οικιακό δείχνει ότι το κόστος των ΥΚΩ δεν έχει επιμεριστεί σωστά.
- Μιλά για περίπτωση που οι τιμές της ΔΕΗ στη λιανική παύσουν να είναι κοστοστρεφείς. Δεν είναι κατανοητό, η τιμή οποιουδήποτε προϊόντος είναι το κόστος πλέον το κέρδος!
- Η ρύθμιση ΝΟΜΕ στη Γαλλία με τα ερωτήματα που έχουν τεθεί για την αποτελεσματικότητά της χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή. Τα μειονεκτήματα

που παρουσιάζονται είναι εύλογα και επομένως η υιοθέτηση του μοντέλου αυτού απαιτεί λεπτομερή μελέτη.

- Τα σενάρια που εξετάζει η μελέτη (A, B1, B2) δεν είναι κατανοητά. Τι σημαίνει λχ έγχυση φτηνής παραγωγής στην αγορά; Είναι δυνατόν να δόσουμε σε παραγωγούς το δικαίωμα ν' αγοράζουν φτηνή παραγωγή και την ίδια να την διοχετεύουν ακριβότερα στην αγορά! Πρέπει να γίνει από την αρχή σαφές για πιο λόγο συζητείται η πρόσβαση σε φτηνή ενέργεια. Δεν μπορούμε να υποχρεώσουμε τη ΔΕΗ να πουλά φτηνά τη λιγνιτική παραγωγή, μόνο και μόνο για να ενισχύσουμε τους παραγωγούς ΦΑ που επιθυμούν υψηλή ΟΤΣ σε ώρες χαμηλού φορτίου. Ο στόχος πρέπει να είναι ο ανταγωνισμός στη λιανική, δηλαδή το όφελος του καταναλωτή.
- Δεν είναι σωστό η ΡΑΕ να ρυθμίζει απόλυτα τη πώληση της λιγνιτικής παραγωγής σε τρίτους. Η δρακόντια ρύθμιση που προτείνεται είναι έξω από κάθε λογική ελεύθερης αγοράς και ανταγωνισμού. Η πρόσβαση προμηθευτών σε φτηνή λιγνιτική παραγωγή είναι εύλογη, ο καθορισμός τιμών και ποσότητας από τη ΡΑΕ είναι αντιδεοντολογικός.

5. Σχολιασμός των στόχων

- Συμπίεση του κόστους. Κανείς δεν μπορεί να έχει αντίρρηση, όμως η ανάλυση που έπεται προβλέπει ακριβώς το αντίθετο, αφού προτείνονται μέτρα αύξησης της ΟΤΣ.
- Είναι εύλογη και αναγκαία η εναρμόνιση με το Ευρωπαϊκό μοντέλο, αρκεί να προσαρμοστεί στην Ελληνική πραγματικότητα.
- Η εξασφάλιση πρόσβασης όλων στη λιγνιτική και υδροηλεκτρική παραγωγή της ΔΕΗ δεν μπορεί να είναι αποδεκτός στόχος. Η πρόσβαση προμηθευτών στη λιγνιτική παραγωγή με οικονομικούς όρους φαίνεται εύλογη διότι θα βοηθήσει στον ανταγωνισμό στη λιανική. Η παροχή φτηνής λιγνιτικής παραγωγής στους παραγωγούς συνεπάγεται αύξηση των εσόδων των παραγωγών. Αυτός ο στόχος δεν είναι καταγεγραμμένος. Βέβαια καλό είναι οι παραγωγοί να μπορούν να επιβιώσουν, αλλά δεν είναι δυνατό να επιβαρύνονται γι' αυτό οι καταναλωτές σε μια απελευθερωμένη αγορά. Μη ξεχνάμε ότι ο νομοθέτης έχει ήδη πάρει μέτρα απαγορεύοντας στη ΔΕΗ να φτιάξει νέες μονάδες, μόνο αντικατάσταση παλιών.
- Βελτιστοποίηση χρήσης των δικτύων. Καλό ακούγεται, τι σημαίνει όμως δεν προσδιορίζεται
- Αρση στρεβλώσεων στα τιμολόγια. Εδώ τον πρώτο λόγο έχει η πολιτεία που ασκεί κοινωνική πολιτική μέσω των τιμολογίων.

6. Σχολιασμός Παραρτήματος II

Αναφέρονται πολλά που απευθύνονται σε λίγους που γνωρίζουν τι ακριβώς είναι το Target Model. Επίσης πολλά άλλα θέματα αναφέρονται χωρίς παρουσίαση. Επομένως δεν δύναμαι να διατυπώσω σχόλια.

III. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

7. Προτάσεις

- Η πρόσβαση των Προμηθευτών στη λιγνιτική παραγωγή είναι λογική διότι τους επιτρέπει ν' ανταγωνιστούν τη ΔΕΗ στη λιανική. Η προμήθεια πρέπει να έχει ρυθμιστικό αλλά και ανταγωνιστικό περιεχόμενο. Η εξομοίωση λχ των προμηθευτών με πελάτες ΥΤ και **εφαρμογή του τιμολογίου A150** προσαρμοσμένου ανάλογα είναι μια πολύ καλή ιδέα. Φυσικά θα πρέπει η σύμβαση με τη ΔΕΗ να προβλέπει αγορά με ενιαία ισχύ όλο το 24/ωρο (μπάντα) ή το πολύ δύο ισχείς, μια τις ώρες χαμηλού φορτίου και μια τις ώρες υψηλού.
- Καμία πρόσβαση στην υδροηλεκτρική παραγωγή της ΔΕΗ
- Κατάργηση της διάταξης που προβλέπει αποζημίωση παραγωγού ΑΠΕ αν ζητηθεί μείωση της παραγωγής για τεχνικούς λόγους. Εφαρμογή ενδεχομένως ενός μοντέλου τύπου ΣΑΩΛ.
- Δημιουργία ανταγωνιστικής αγοράς με κατάργηση της σημερινής υπερπροστασίας των παραγωγών. Επομένως απαιτείται η οργάνωση της αγοράς ισχύος, η κατάργηση της Ανάκτησης Μεταβλητού κόστους, ο καθορισμός πραγματικά τεχνικών ελαχίστων και όχι οικονομικών.
- Ο Κώδικας Διαχείρισης Υδροηλεκτρικής Παραγωγής που προτείνεται χρειάζεται ιδιαίτερη μελέτη. Η αξία της υδροηλεκτρικής παραγωγής στη ρύθμιση του Συστήματος είναι γνωστή. Το γεγονός ότι ιδιοκτήτης είναι η ΔΕΗ που βρίσκεται υπό κρατικό έλεγχο και έχει κυρίαρχο ρόλο στην αγορά λιανικής, εξασφαλίζει τη σωστή εκμετάλλευση των υδρ/κών. Εάν η δομή αυτή αλλάξει και τα υδροηλεκτρικά περιέλθουν στην ιδιοκτησία ανεξάρτητων παραγωγών, τότε σίγουρα θα υπάρξει αύξηση των τιμών στη χονδρική και επομένως και στη λιανική. Θα ήταν πολύ επωφελές στο μέλλον τα κύρια υδρ/κά έργα να περιέλθουν στην ιδιοκτησία του ΑΔΜΗΕ.

Αθήνα 1-10-2012

Αλβέρτος Μαΐσης